

Obrady sekcji 01 (Bibliografii i Terminologii) i 02 (Historii Leśnictwa) XIV Kongresu IUFRO

Заседание секции 01 (Библиография и Терминология) и 02 (История Лесного хозяйства) XIV Конгресса ИЮФРО

Sessions of Section 01 (Bibliography and Terminology) and 02 (History of Forestry) at the XIVth IUFRO Congress

Podczas XIV Kongresu IUFRO, który obradował w dniach 4—9 września 1967 r. w Monachium (NRF) odbyły się również kolejne zebrania sekcji IUFRO, a m. in. dwóch sekcji wymienionych w tytule.

Prace nad usystematyzowaniem wiedzy i nauki leśnej i ich dorobku, a więc nad leśną bibliografią i terminologią, były w planach działalności niemal od początku istnienia organizacji, znanej dzisiaj pod nazwą IUFRO (por. M. K r e u t z i n g e r, „Sylwan” 1966, nr 2).

Obecna sekcja 01 (Bibliografii i Terminologii) wywodzi się z komitetu bibliograficznego, powołanego w 1903 r. podczas obrad Międzynarodowej Unii Leśnych Organizacji Badawczych (IUFRO) w Mariabrunn koło Wiednia. Od 1950 r. przewodniczącym sekcji był prof. dr E. S a a r i (Finlandia), który sprawował jednocześnie funkcję przewodniczącego połączonego organu FAO/IUFRO do spraw bibliografii i terminologii, utworzonego w 1948 r.

Według prof. S a a r i rozgraniczenie działalności tych dwóch zespołów można ująć następująco:

Połączony organ FAO/IUFRO ma za zadanie stały rozwój systemu klasyfikacji w zakresie leśnictwa i drzewnictwa i prace nad terminologią.

Sekcja 01 IUFRO reprezentuje ten zakres pracy wobec sekcji badawczych IUFRO i szuka dróg współpracy terminologicznych grup roboczych tych sekcji.

Podczas XIV Kongresu IUFRO w Monachium Sekcja 01 odbyła 3 posiedzenia, przy czym obrady dotyczyły trzech grup zagadnień.

Pierwsze zagadnienie to dokumentacja leśna i drzewna, przez co rozumie się prace nad oksfordzką klasyfikacją dziesiętną leśnictwa (ODC) (por. M. P i s a r s k a, „Sylwan”, 1966, nr 1): jej rozpowszechnianie (ukazało się wiele przekładów na różne języki, a inne są w opracowaniu) oraz stały rozwój i dopasowywanie do rozwijających i specjalizujących się dziedzin wiedzy leśnej (uzupełnienia i poprawki).

Fragmentu tego zagadnienia dotyczyło jedyne wystąpienie opracowane w formie referatu, a mianowicie:

Doc. dra G. H i l d e b r a n d t a (Freiburg, NRF): Bibliografia piśmiennictwa z dziedziny fotogrametrii leśnej (Bibliographie des Schrifttums auf dem Gebiet des forstlichen Luftbildwesens).

Referat ten nie zawiera samej bibliografii (która ma się wkrótce ukazać i obejmować ok. 2500 pozycji), lecz pewne jej omówienie oraz projekt rozszerzonego i poprawionego podziału odpowiednich symboli ODC (585 do 588).

Mówiono również o potrzebie gruntownego przerobienia działu 8 ODC (Produkty leśne i ich użytkowanie) oraz o innych poprawkach i uzupełnieniach.

Drugie omawiane zagadnienie to wielojęzyczna terminologia z zakresu leśnictwa i drzewnictwa. Prace w tej dziedzinie od wielu lat zajmują jedno z pierwszych miejsc w działalności sekcji 01 i połączonego organu FAO/IUFRO, a ich celem ma być wydanie wielojęzycznego wykazu terminów fachowych, obejmującego ok. 5000—7000 haseł.

Wreszcie trzecim omawianym zagadnieniem była sprawa rozwoju systemów maszynowej dokumentacji literatury za pomocą urządzeń elektronicznych. Uznano, że jest to nowe zadanie, które powinna włączyć do swej pracy sekcja 01.

Ze względu na podeszły wiek prof. E. S a a r i ustąpił ze stanowiska przewodniczącego sekcji 01 IUFRO pozostając na razie przewodniczącym stałego organu FAO/IUFRO do spraw bibliografii i terminologii. Na jego miejsce przewodniczącym sekcji wybrany został A. M e t r o (Francja), a jego zastępcą — P. G. B e a k (Wielka Brytania).

W Monachium odbyło się również trzecie zebranie sekcji 02 Historii Leśnictwa IUFRO. Przypomnijmy, że powołanie tej sekcji uchwalono na XIII Kongresie IUFRO w Wiedniu w 1961 r. Zebranie organizacyjne, a zarazem pierwsze robocze odbyło się w 1963 r. we Freiburgu (NRF), drugie zaś zebranie robocze — w 1965 r. w Wiedniu (patrz „Sylwan” 1964, nr 5 i 1966, nr 9).

Na zebranie w 1967 r. w Monachium złożyły się trzy posiedzenia, które obejmowały omówienie wielu spraw organizacyjnych oraz część referatów. Obradom przewodniczył przewodniczący sekcji — prof. dr K. M a n t e l (Freiburg, NRF), a wzięli w nich udział członkowie sekcji i goście z: Anglii, Austrii, Czechosłowacji, Finlandii, Francji, Jugosławii, Norwegii, NRF, Szwajcarii, Turcji, Węgier i Włoch.

Prof. M a n t e l złożył sprawozdanie z działalności sekcji od czasu jej powstania, po czym omawiano jej przyszłe zadania.

Sekcja uznała za ważne kontynuowanie prac nad wydaniem, będącej w opracowaniu, bibliografii niemieckiego piśmiennictwa leśnego od jego początków. Pracę tę wykonuje, kierowany przez prof. M a n t l a Zakład Historii Leśnictwa Uniwersytetu we Freiburgu, uznany przez sekcję jako międzynarodowy ośrodek dokumentacji historyczno-leśnej. Została już opracowana i wydana (w 1967 r.) pierwsza część tej pracy pt. „Niemiecka bibliografia leśna 1560—1965” (Deutsche Forstliche Bibliographie 1560—1965. Teil I), która obejmuje omówienie rozwoju literatury leśnej w Niemczech od czasów średniowiecza do połowy XIX w. oraz ok. 8100 tytułów książek i innych wydawnictw samoistnych z działów 0 — 6 oksfordzkiej klasyfikacji dziesiętnej leśnictwa (ODC). Po roku ma się ukazać druga część obejmująca omówienie rozwoju niemieckiej literatury leśnej w ostatnich 100 latach, książki i in. wydawnictwa z działów 7 — 9 ODC oraz uzupełnienia i indeksy.

Jako dalsze główne zadania pracy sekcji uznano: bieżące prace nad terminologią, tworzenie międzynarodowej kartoteki biografii leśnych, opracowanie wytycznych dla prac nad regionalną historią rewirów i drzewostanów, przez grupę roboczą poświęconą temu problemowi.

Sprawozdanie z dotychczasowych prac tej grupy roboczej złożył jej

przewodniczący — dr H a g e n (Frauenfeld, Szwajcaria).

Pod kierownictwem prof. G r o s s m a n n a (Zurych, Szwajcaria) sekcja przeprowadziła przewidziane statutem obrady nad wyborem przewodniczącego sekcji na przyszły okres. Jednogłośnie postanowiono, by przewodniczącym sekcji został ponownie prof. K. M a n t e l, a zastępcą przewodniczącego — dyr. V i n e y (Francja).

Ze względu na znaczenie badań etymologicznych i filologicznych dla zagadnień historii leśnictwa, sekcja utworzyła grupę roboczą historii słownictwa leśnego (fortsprachgeschichtliche Arbeitsgruppe).

Rozpatrywano również kandydatury nowych współpracowników.

Na jednym z posiedzeń sekcji prof. M o r a n d i n i (Florencja) podziękował za pomoc finansową i materialną, udzieloną Instytutowi Leśnemu we Włoszech przez przewodniczącego sekcji, w celu usunięcia szkód spowodowanych przez powódź we Florencji.

Referaty przedstawione na kolejnych posiedzeniach sekcji dotyczyły sześciu grup tematów, a mianowicie:

I. GRUPA: UPRAWY LEŚNE I PIELEGNOWANIE LASU (FORSTKULTUR UND WALDPFLEGE)

1. Dr O. M a k k o n e n (Helsinki): Co wiedziano w starożytności o rozmnażaniu drzew. (Was man in Altertum von der Vermehrung der Bäume wusste).

2. Prof. K. M a n t e l (Freiburg, NRF): Początki pielęgnowania lasu i upraw leśnych w średniowieczu w Niemczech. (Die Anfänge der Waldpflege und Forstkultur im Mittelalter in Deutschland).

3. F. E l s n e r (Monachium, NRF): Początki uprawy modrzewia w Bamberger Hauptmoorwald i jej oddziaływanie na terenie Frankonii. (Die frühe Lärchenanbau in Bamberger Hauptmoorwald und seine Auswirkungen in Franken).

4. Dr. P. C s ö r e (Budapeszt): Tradycje węgierskie w zakresie upraw leśnych. (Traditionen der ungarischen Forstkultur).

5. Dr J. M o Ź i č k a (Zbraslav-Strnady, Czechosłowacja): Początki zalesień i sztucznego odnowienia lasów Czechosłowacji w latach 1243—1770. (Anfänge der Aufforstung und der künstlichen Verjüngung der Wälder in der Tschechoslovakei 1243—1770).

6. Dr D u v a l (Rennes, Francja): Ekonomia i uprawy leśne w zachodniej Francji w początku 18 w. (Ökonomie und Waldkultur im westen Frankreichs zu Beginn des 18. Jahrhunderts).

II GRUPA: ZARZĄDZANIE LASEM (FORSTORDNUNG)

7. Doc. dr H. R u b n e r (Freiburg, NRF): Siła i wolność w historii leśnictwa. (Macht und Freiheit in der Forstgeschichte).

8. Dr E. B a u e r (Forstamt Zell/Mosel, NRF): Zasady hiszpańskiej polityki leśnej w 19 wieku. (Grundzüge der spanischen Forstpolitik im 19. Jahrhundert).

III GRUPA: GÓRSKA GOSPODARKA LEŚNA, EKSPORT DREWNA, LEŚNE UŻYTKI UBOCZNE (GEBIRGSFORSTWIRTSCHAFT, HOLZEXPORT, FORSTLICHE NEBENNUTZUNGEN)

9. Prof. B. P e j o s k i (Skopje, Jugosławia): Interesujące zarządzenie tureckie z Bośni, dotyczące żywicy, z roku 1871. (Un intéressant règlement turque en Bosnie sur le gemmage de 1871).

10. Pani dr H e n d i n g e r (Hamburg, NRF): Gospodarka odroślowa i pozyskiwanie kory garbarskiej we Frankonii w 18 i 19 wieku. (Niederwaldwirtschaft und Lohrindengewinnung in Franken im 18. und 19. Jahrhundert).

11. Prof. dr A. H a u s e r (Zurych, Szwajcaria): Początki górskiej gospodarki leśnej w Szwajcarii. (Über die Anfänge der Gebirgsforstwirtschaft in der Schweiz).

12. Inż. L a n d a (Ohrada-Hlaboká, Czechosłowacja): Przyczynek do historii zabudowy potoków górskich. (Ein Beitrag zur Geschichte der Wildbachverbauung).

13. Prof. G r o s s n a n n (Zurych, Szwajcaria): Eksport drewna z Alp Szwajcarskich za granicę do ok. 1890 r. (Holzexport aus den Schweizer Alpen ins Ausland bis etwa 1890).

IV GRUPA: HISTORIA REWIRÓW I DRZEWOSTANÓW (REVIER — UND BESTANDESGESCHICHTE)

14. Dr C. H a g e n (Frauenfeld, Szwajcaria): Zakres i charakter historii regionalnej rewirów i drzewostanów. (Umfang und Darstellung von Regional-, Revier- und Bestandesgeschichte).

V GRUPA: KSZTAŁCENIE LEŚNE (FORSTLICHE AUSBILDUNG)

15. Prof. H a s e l (Hann. Münden, NRF): 100 lat nauczania leśnictwa w Hann. Münden (1868—1968). (100 Jahre forstwissenschaftlicher Unterricht in Hann. Münden (1868—1968)).

16. Dr H. B o u c s e i n (Haina, NRF): Znaczenie uniwersytetu w Giessen dla leśnej nauki i praktyki. (Die Bedeutung der Universität Giessen für Forstwissenschaft und Forstwirtschaft).

17. H. K i l l i a n (Wiedeń, Austria): Szkoła leśna i akademia leśna w Mariabrunn (1813—1875). Krótki przegląd historyczny rozwoju nauczania leśnictwa w Austrii. (Die Forstlehranstalt und Forstakademie Mariabrunn (1813—1875). 5in kurzer geschichtlicher Überblick über die Entwicklung der forstlichen Unterrichte in Österreich).

VI GRUPA: DENDROCHRONOLOGIA (JAHRINGCHRONOLOGIE)

18. Prof. B. H u b e r (Monachium, NRF): Datowanie wg słoików rocznych i na podstawie węgla C¹⁴. (Jahring- und C¹⁴ — Datierung).

Czternaście spośród osiemnastu wymienionych referatów (z sekcji 02) wydrukowano w materiałach XIV Kongresu IUFRO (XIV. IUFRO-Kongress. München 1967. Referate (Tom) I. Section 01 — 02 — 11) gdzie zajmują strony 10 — 193. Nie są wydrukowane referaty wymienione pod nr: 6, 12, 13, 15, zaś referat nr 18 jest zapewne tylko krótkim streszczeniem. Z wyjątkiem referatu prof. P e j o s k i e g o, który jest w języku francuskim (z niemieckim streszczeniem), wszystkie pozostałe referaty są w języku niemieckim.

W wydawnictwie tym jest również wydrukowany referat G. H i l d e b r a n d t a z sekcji 01.

Na zakończenie obrad sekcji 02 Historii Leśnictwa IUFRO stwierdzono, że różnorodność problemów stających przed sekcją i wielkie zainteresowanie jej obradami, potwierdza potrzebę międzynarodowej współpracy w dziedzinie historii leśnictwa.

W konkluzji tego omówienia obrad sekcji 01 i 02 IUFRO (na podstawie materiałów kongresu i notatek w czasopiśmie: „Der Forst — und Holzwirt” 1967, nr 24 s. 534 oraz „Allgemeine Forst-Zeitschrift” 1967, nr 41 s. 699—700), można się pokusić o sformułowanie kilku wniosków i postulatów.

1. Zakres pracy omawianych sekcji nie zawsze pokrywa się z ich nazwą (przynajmniej w sposób u nas rozumiany). Sekcja Bibliografii i Terminologii nie zajmuje się w zasadzie bibliografią, tylko klasyfikacją bibliograficzną, przy czym czyni to raczej jako połączony organ FAO/IUFRO. Wydaje się, że bardziej odpowiednią byłaby nazwa: sekcja dokumentacji (lub informacji) naukowo-technicznej, w której mieściłyby się i klasyfikacja, i prace terminologiczne, i mechanizacja prac dokumentacyjnych, no i bibliografia. Wydaje się również, że zarówno duże braki w klasyfikacji leśnej, jak i ciągle występujące w skali krajowej i międzynarodowej problemy terminologiczne, wskazują na potrzebę znacznego rozszerzenia zakresu i rozmiaru działalności tej sekcji.

2. Nie jest zrozumiałe, dlaczego naczelnym zadaniem sekcji Historii Leśnictwa ma być opracowanie bibliografii niemieckiej literatury leśnej. Powinno to chyba być w zakresie działalności sekcji 01, z tym, że równorzędnym zadaniem są chyba prace nad bibliografiami retrospektywnymi piśmiennictwa leśnego różnych państw (inicjowanie lub pobudzanie do takich prac, ich koordynowanie i rejestrowanie, a w miarę możliwości, i pomoc w zbieraniu materiałów i ich jednolitym opracowywaniu).

3. Dalszy brak udziału Polski w pracach tych dwóch sekcji IUFRO z jednej strony może spowodować oderwanie i izolację tych dziedzin polskiej nauki leśnej w stosunku do aktualnych tendencji i osiągnięć światowej nauki leśnej, z drugiej zaś — uniemożliwia jakiegokolwiek wpływanie na kierunek i zasięg podejmowanych prac. Jest to również sygnałem, że należy zwrócić baczniejszą uwagę na rozwój w Polsce tych, w pewnym sensie podstawowych dla innych gałęzi nauki leśnej, dziedzin, jakimi są dokumentacja naukowo-techniczna i historia leśnictwa, i poczynić stosowne kroki, by umożliwić i przyspieszyć ten rozwój.

Bohdan Szymański